

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **F. H.**, zastoupen JUDr. Janem Pavlokem, advokátem se sídlem Na Příkopě 391/7, Praha 1, proti žalovanému: **Generální ředitelství cel**, se sídlem Budějovická 1387/7, Praha 4, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 10. 2002, zn. 32467/02-11,

t a k t o :

- I.** Rozhodnutí Ministerstva financí – Generálního ředitelství cel ze dne 18. 10. 2002, zn. 32467/02-11 a rozhodnutí Celního ředitelství v Brně ze dne 10. 7. 2002, č. j. 4393/02 – 0101 - 01/01 až č. j. 4393/02 – 0101 - 01/12 **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II.** Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 4800 Kč do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku, a to k rukám advokáta JUDr. Jana Pavloka.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou v zákonné lhůtě u Vrchního soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 10. 2002, č. j. 32467/02-11, kterým byla zamítnuta jeho odvolání proti rozhodnutím Celního ředitelství v Brně ze dne 15. 7. 2002, č. j. 4393/02-0101-01/01 až 4393/02-0101-03/12. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný uvedl, že žalobce žádal o obnovu řízení pravomocných platebních výměrů Celního úřadu v Břeclavi – dálnice a Celní ředitelství v Brně tento návrh zamítlo z důvodu, že citovaná rozhodnutí vykazují zákonnou překážku pro použití požadovaného mimořádného opravného prostředku ve smyslu ust. § 56a odst. 2 zákona č. 337/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o správě daní a poplatků“), neboť byla pravomocně přezkoumána soudem. Tvrdil-li žalobce v návrhu, že platební výměry vydal Celní úřad Břeclav - dálnice na základě zfalšovaných dokladů, nepřísluší podle žalovaného správnímu orgánu při vydání tohoto rozhodnutí vyčkávat až doby než budou prokázány eventuálně nové skutečnosti mající vliv na toto rozhodnutí. Budou-li v budoucnu nové skutečnosti prokázány, může být podána nová žádost na obnovu řízení nebo správní orgán ji nařídí z úřední povinnosti. Protože žalovaný neshledal nové skutečnosti v případě, které by zakládaly důvod pro povolení obnovy řízení, rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku.

V podané žalobě žalobce uvedl, že nezákonnost rozhodnutí o zamítnutí jeho žádosti o povolení obnovy řízení spatřuje v tom, že byl označen za toho, kdo nezajistil splnění povinností vyplývajících z režimu tranzitu a přitom se celní úřady nezabývaly spáchaným trestným činem odnětí zboží celnímu dohledu. V novém řízení chce žalobce prokázat, že celní úřad se nejen podílel na trestném činu odnětí zboží celnímu dohledu, ale tentýž celní úřad zneužil pravomoci veřejného činitele a zatajil důležité skutečnosti při vyměřovacím řízení tak, aby se žalobce nemohl účinně bránit. Vzhledem k tomu, že důvody pro obnovu řízení vyšly najevo až po pravomocném přezkoumání předmětných rozhodnutí soudem, je nepřipustnost použití mimořádného opravného prostředku v rozporu s právy zaručenými ústavou. Toto právní stanovisko žalobce potvrzuje rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 10. 1998, sp. zn. 6 A 24/97, kterým byla povolena možnost nařídit i v takovém případě obnovu řízení.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě k důvodům tvrzeným žalobcem odkázal na podrobné odůvodnění rozhodnutí Celního ředitelství v Brně ze dne 10. 7. 2002 a na odůvodnění napadeného rozhodnutí. Podle názoru žalovaného nemohla být obnova řízení povolena se zřetelem k ust. § 56 odst. 2 zákona o správě daní a poplatků, neboť ve věci bylo pravomocně rozhodnuto soudem.

Protože Vrchní soud v Praze ve věci do 31. 12. 2002 nerozhodl, převzal dnem 1. 1. 2003, kdy nabyl účinnosti s. ř. s., v souladu s ust. § 132 s. ř. s. neskončenou věc, u níž byla dána věcná příslušnost vrchního soudu, Nejvyšší správní soud a dokončí v ní řízení.

Podle ust. § 130 odst. 1 s. ř. s. postupuje Nejvyšší správní soud v tomto řízení podle ustanovení části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s. Účinky procesních úkonů v těchto řízeních učiněných zůstávají zachovány a posoudí se přiměřeně podle ustanovení tohoto zákona.

Rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 10. 2003, č. j. 5 A 160/2002 - 41, byla žaloba zamítnuta. Proti tomuto rozsudku podal žalobce ústavní stížnost a Ústavní soud nálezem ze dne 15. 7. 2009, sp. zn. II. ÚS 29/04, napadený rozsudek zrušil. V odůvodnění tohoto nálezu uvedl, že oproti právnímu názoru, který zaujal Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku, došlo ze strany tohoto soudu k zásadní změně právního názoru ve věci výkladu a aplikace sporného ust. § 56a odst. 2 zákona o správě daní a poplatků. Ústavní soud se ztotožnil se závěrem rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu vysloveným v usnesení ze dne 17. 7. 2007, č. j. 2 Afs 51/2006 - 58, podle kterého ust. § 56a zákona o správě daní a poplatků je nutné vykládat tak, že „zákaz použití mimořádných opravných prostředků vůči rozhodnutím správce daně, která byla pravomocně přezkoumána soudem, se vztahuje pouze na ty případy, kdy se žadatel domáhá mimořádným opravným prostředkem správního přezkoumání na základě stejných důvodů, jaké již soud přezkoumal, a to bez ohledu na to, zda a v jakém rozsahu se k nim v rozsudku výslovně vyjádřil“. Výklad ust. § 56a zákona o správě daní a poplatků aplikovaný v napadeném rozsudku, že zákaz použití mimořádných opravných prostředků platí u případů přezkoumaných soudem bezvýjimečně, nelze považovat za ústavně konformní. Proto je třeba věnovat pozornost materiální stránce tvrzení žalobce a posoudit je z hlediska ust. § 54 citovaného zákona, neboť za předpokladu, že by se jednalo o skutečnosti, které nebyly soudem při rozhodování hodnoceny, mohly by být důvodem pro zahájení obnovy řízení. Uvedeným postupem Nejvyššího správního soudu došlo k zásahu do základního práva žalobce na spravedlivý proces, které je mu garantováno čl. 36 Listiny základních práv a svobod.

Nejvyšší správní soud vázán právním názorem vysloveným Ústavním soudem ve zrušujícím nálezu přezkoumal napadené rozhodnutí včetně správního řízení, které jeho vydání předcházelo, a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

Podle názoru vysloveného Nejvyšším správním soudem v usnesení rozšířeného senátu ze dne 17. 7. 2007, č. j. 2 Afs 51/2006 – 58, při zjištění nových závažných okolností, které vyšly najevo až po pravomocném přezkoumání správního rozhodnutí soudem, není ust. § 56a odst. 2 zákona o správě daní a poplatků překážkou pro obnovu řízení. Toto ustanovení je nutné vykládat tak, že zákaz použití mimořádných opravných prostředků vůči rozhodnutím správců daně, která byla pravomocně přezkoumána soudem, se vztahuje pouze na ty případy, kdy se žadatel domáhá mimořádným opravným prostředkem správního přezkoumání na základě stejných důvodů, jaké již soud přezkoumal, a to bez ohledu na to, zda a v jakém rozsahu se k nim v rozsudku vyjádřil.

Závěru, zda je v tom kterém konkrétním případě, s ohledem na ust. § 56a odst. 2 zákona o správě daní a poplatků, vyloučena obnova řízení, musí vždy předcházet zkoumání průběhu a výsledku správního i soudního řízení. Je-li splněna podmínka novosti tvrzených skutečností či důkazů ve vztahu k předchozímu správnímu a soudnímu řízení spolu s možností podstatného vlivu na výrok správního rozhodnutí, je tak eliminována použitelnost citovaného ustanovení a lze pak zkoumat další podmínky přípustnosti návrhu na obnovu a jeho včasnosti. Pokud by obnova řízení za této situace byla povolena a poté bylo vydáno nové správní rozhodnutí, může takové být předmětem přezkumu podle ust. § 65 a násl. s. ř. s. Tento přezkum totiž směřuje vůči jinému rozhodnutí správního orgánu vydanému na základě jiných skutkových okolností.

Lze tedy shrnout, že použití obnovy řízení podle ust. § 56a odst. 2 zákona o správě daní a poplatků nebrání předchozí přezkoumání správního rozhodnutí soudem, pokud je obnova řízení odůvodněna novými skutečnostmi nebo důkazy, které nemohly být bez zavinění daňového subjektu nebo správce daně uplatněny v původním řízení a nebyly ani předmětem tohoto zkoumání soudem.

V dané věci dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že okolnosti, které jsou podle tvrzení žalobce rozhodné pro povolení obnovy řízení (tj. zejména skutečnost, že platební výměry byly vydány na základě zfalšovaných dokladů, a to souhlasu s proclíváním zboží mimo prostory celnice a potvrzení o proclení jednotlivých zásilek, přičemž zfalšování bylo prokázáno znaleckým posudkem odboru kriminalistické techniky a expertízy) nebyly hodnoceny v rámci předchozího soudního přezkumu, jak vyplývá jednak z rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 17. 4. 1998, č. j. 30 Ca 22/96 - 18, a jednak z tvrzení žalobce, že se o skutečnostech pro obnovu řízení dověděl až v průběhu roku 2002. Protože Celní ředitelství Brno zamítlo žádost o obnovu řízení z důvodu zákonné překážky podle ust. § 56a odst. 2 zákona o správě daní a poplatků a žalovaný přezkoumatelným způsobem neuvedl, proč neshledal nové skutečnosti, které by zakládaly důvod pro povolení obnovy, je jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné. V dalším řízení se musí správní orgán věcně zabývat tím, zda žalobcem tvrzené skutečnosti odůvodňují povolení obnovy řízení ve smyslu ust. § 54 zákona o správě daní a poplatků a své právní hodnocení vyjádřit v odůvodnění rozhodnutí.

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí podle ust. § 78 odst. 1 s. ř. s. pro vady řízení z důvodů nepřezkoumatelnosti zrušil a podle odst. 4 citovaného ustanovení vyslovil, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení. Protože nepřezkoumatelností trpí i rozhodnutí správního orgánu I. stupně, Nejvyšší správní soud podle ust. § 78 odst. 3 s. ř. s. zrušil i tato rozhodnutí. Ve věci bylo rozhodnuto bez jednání v souladu s ust. § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušujícím rozsudku je v dalším řízení správní orgán vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

Výrok o nákladech řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1 s. ř. s., když žalobci, který měl ve věci úspěch, vznikly s tímto řízením náklady zaplacením soudního poplatku v částce 1000 Kč a odměny právnímu zástupci v částce 3800 Kč (sazba odměny za právní službu 3500 Kč podle § 11 vyhl. č. 484/2000 Sb. a náhrada hotových výdajů 4 x 75 Kč podle § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. prosince 2009

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu